

Veľadôstojný pán Hurban,

je mi veľkou ct'ou, že sme na našej škole dostali neopakovateľnú príležitosť napísať Vám list. Po druhom premyslení som si však uvedomila, že to vôbec nebude také jednoduché, ako som si zo začiatku myslela. Oblasti, ktorým ste sa venovali je toľko, že by som ani nemohla každú spomenúť a pritom na niečo nezabudla. Ja sa preto zameriam na, pre mňa najkrajší aspekt Vášho pôsobenia, a to náš národný jazyk.

Slovenčina. Jazyk, ktorého krása a ľubozvučnosť je písmenami neopísateľná, človek si ju musí jednoducho vypočuť a hneď sa mu zaryje hlboko do srdca. Možno by všetci jednohlasne nesúhlasili, pretože je náročná – všetky ypsilony, vybrané slová, spodobovania, pády, vzory, skloňovania či časovania. Pre cudzinca snažiaceho naučiť sa tomuto umeniu rozprávať po slovensky nie je vôbec jednoduché. A práve to robí našu slovenčinu takou nádhernou, neopakovateľnou.

Nebolo by však tejto skvostnej reči, nebyť Vás. Hoc ste najskôr písali v biblickej češtine, snád' sa nemýlim, keď poviem, že jazyk slovenský Vás očaril dostatočne na to, aby ste začali písať i v ňom.

Boj proti maďarizácii bol posilnený láskou k vlasti, z ktorej sa ozývali povzbudivé slová Vašej manželky Aničky Jurkovičovej. Dá sa povedať, že ste boli cestovateľ, už len na základe Vášho vzdelania a škôl, ktoré ste navštevovali, no aj napriek tomu ste sa zamilovali do rýdzej Slovenky – prvej slovenskej ochotníckej herečky.

Bolo toho omnoho viac. Všetky moje myšlienky a Vaše úspechy by sa na papier azda ani nezmestili. Veď načo aj? Stačí zadať Vaše meno do internetového vyhľadávača a hneď sa ukážu rozsiahle dokumenty obsahujúce celú Vašu históriu, život, diela.

No napriek tomu ľudia nevedia. Veľakrát nevedia, čo všetko ste pre nich spravili, čo ste vybojovali a čo ste obetovali. Nevedia, kto bola Vaša manželka, nevedia, že Vaším synom bol Svetozár Hurban Vajanský a taktiež nevedia, že ste mali deväť detí, z ktorých sa nie všetky dožili dospelosti. Zahanbujúco priznávam, že ani ja by som nevedela, keby tento rok nebol významný práve pre 200. výročie Vášho narodenia.

Ľudia však majú ešte jednu zaujímavú vlastnosť okrem toho, že zabúdajú. Ľudia sú neskutočne zvedaví a vo vlastnej zvedavosti vytrvalí. Vymýšľajú nové veci, ktoré už niekto vymyslel, skúšajú rôznorodé kúsky, ktoré už niekto skúsil a hľadajú vysnívanú pravdu, ktorú už niekto našiel.

Preto píšem tento list vediac, že Vy si ho istotne neprečítate, no v nádeji, že možno raz, keď už naše mená budú zabudnuté, tento list sa niekde nájde a donúti ľudí pozrieť sa do minulosti. Do minulosti, v ktorej sa bojovalo za to, čo je dnes samozrejmosťou. Do minulosti čiernobielych fotografií zachytávajúcich vtedajší život s vidinou na lepšiu spoločnú budúcnosť. Do minulosti plnej napínavých dych berúcich príbehov. Do Vašej minulosti, z ktorej môžu čerpať nekonečné múdrosti a odvahu. Do minulosti, ktorá sa opakuje, no ľudia si to zas a znova neuvedomujú.

Na záver chcem povedať, že ja na Vás a Vaše činy nikdy nezabudnem. Spomeniem si zakaždým, keď počujem ľubozvučnú slovenčinu rezonujúcu v mojom srdci, vidím slovenskú prírodu a krásu, spoznávam našu bohatú kultúru, či budem jesť halušky, ktoré jedávajú Slováci už celé generácie.

Ďakujem za všetko.

Monika Smolková